

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ БЕРИЛОВАТА ДИАДЕМА

Превод от английски: Димана Илиева, —

chitanka.info

— Холмс — казах аз, както си стоях една сутрин до прозореца и гледах надолу към улицата, — ето и някакъв луд. Колко тъжно, че роднините му са го оставили да излиза сам.

Приятелят ми се надигна лениво от фотьойла и надзърна през рамото ми, мушна ръце в джобовете на халата си. Беше светла и мразовита февруарска утрин, навалелият предния ден дълбок сняг още застилаше земята, ярко блещукайки в лъчите на зимното слънце. По средата на улица „Бейкър“ минаващите каруци и екипажи го бяха изорали в ронлив кафяв коловоз, ала от двете му страни и по високо натрупаните бордюри на тротоарите бе все така бял, сякаш току-що бе паднал. Сивият плочник беше почистен и изстърган, но оставаше опасно хлъзгав, така че се забелязваха по-малко минавачи от обикновено. Всъщност откъм станцията на метрото не се виждаше жива душа освен онзи единствен господин, чието ексцентрично поведение бе привлякло вниманието ми.

Беше някъде към петдесетте, висок, достолепен и внушителен, с едро, остро изсечено лице и властна осанка. Дрехите му бяха скъпи, без да бият на очи — черен редингот, лъскава шапка, спретнати кафяви гети и добре скроен перленосив панталон. Ала действията му най-нелепо се разминаваха с достойнството на облеклото и чертите му, тъй като тичаше с всички сили, позволявайки си от време на време по някой малък подскок, като изтощен до крайност човек, несвикнал да натоварва особено краката си. Същевременно размахваше ръце, клатеше глава и кривеше лице в най-невероятни гърчове.

— Какво, за Бога, може да му се е случило? — удивих се аз. — Следи номерата на къщите.

— Смятам, че идва тук — рече Холмс, потривайки ръце.

— Тук?

— Да, дори мисля, че идва при мен за професионална консултация. Струва ми се, че разпознавам симптомите. Ха, не ти ли казах?

Още не беше свършил, когато мъжът, запъхтян и задъхан, се втурна към вратата ни и задърпа звънеца, докато цялата къща не закънтя от дрънченето му.

След малко вече беше при нас в стаята, все така запъхтян, все така жестикулиращ, но с толкова натрапчив израз на скръб и отчаяние в очите, че само за миг усмивките ни се стопиха от ужас и съчувствие.

За известно време думите отказваха да излязат от устата му и той само се олюляваше и скубеше косите си като човек, докаран до самия ръб на лудостта. После внезапно скочи и заудря главата си в стената с такава сила, че се наложи двамата да се хвърлим отгоре му, за да го издърпаме в средата на стаята. Шерлок Холмс го постави да седне в един фотьойл и като се настани до него, го потупа по ръката и му заговори с онзи благ утешителен тон, с който така добре умееше да си служи.

— Дошли сте да ми разкажете нещо, нали? Изморен сте от бързане. Моля, съвземете се най-напред, а после с радост ще се заема с дребния проблем, който се готвите да изложите на вниманието ми.

Близо минута мъжът не каза нищо, само гърдите му учестено се повдигаха и той се бореше да овладее чувствата си. След това изтри чело с кърпата си, стисна здраво устни и се обърна с лице към нас:

— Сигурно ме мислите за луд?

— Разбирам, че сте преживели някаква огромна тревога — отвърна Холмс.

— Бог ми е свидетел, тревога, достатъчна да ме лиши от разум, така внезапно и ужасно връхлетя. Публичното опозоряване бих могъл да посрещна, макар да съм човек, върху чието добро име досега не е падало и петънце. Личното нещастие също може да се преживее, но двете наведнъж, и то в такъв страховит вид, се оказаха достатъчни, за да ме разтърсят до дъното на душата ми. Освен това не става въпрос само за мен. Дори един височайш благородник в тази страна може да пострада, ако не се намери изход от това ужасяващо положение.

— Моля, успокойте се, господине — рече Холмс, — и ме осветлете кой сте и какво точно ви е сполетяло.

— Може би сте чували името ми — отвърна посетителят ни. — Аз съм Александър Холдър от банкерската фирма „Холдър и Стивънсън“ на улица „Треднийдъл“.

Името му действително ни бе добре известно, тъй като принадлежеше на старшия съдружник във втората по големина банкова компания в Сити. Какво ли се бе случило тогава, та един от най-изтъкнатите граждани на Лондон да изпадне до това жалко състояние? Зачакахме, притаили дъх от любопитство, докато с ново усилие на волята той се стегна, за да подхване разказа си:

— Чувствам, че е ценен всеки миг, затова побързах да дойда веднага щом полицейският инспектор ми препоръча да потърся вашето

съдействие. Стигнах с метрото до улица „Бейкър“ и от там затичах пеша, защото файтоните едва се влачат в този сняг. Затова и останах без дъх, не съм човек, който много-много се занимава с физически упражнения. Вече се чувствам по-добре, така че ще изложа пред вас фактите възможно най-кратко, но все пак ясно, доколкото ми е по силите. Известно ви е, разбира се, че успехът в банковото дело зависи колкото от способността ни да откриваме възвръщаеми инвестиции за фондовете си, толкова и от разрастването на връзките ни и от увеличаването на вложителите ни. Един от най-печелившите начини да отпускат пари е под формата на заеми с безупречно обезпечение. През последните няколко години свършихме доста работа в тази насока и вече има много благороднически фамилии, на които сме отпуснали солидни суми, обезпечени с техни картини, библиотеки или сребърни прибори. Вчера сутринта седях в кантората си в банката, когато един от служителите ми донесе визитна картичка. Стреснах се, като видях изписаното върху нея име, защото бе не на друг, а на... е, може би е по-добре дори пред вас да не споменавам нищо повече, освен че е име, известно във всички кътчета на света — едно от най-знатните, най-благородни и най-високопоставени имена в цяла Англия. Бях потресен от оказаната ми чест и понечих да го изразя, когато мъжът влезе в кабинета ми, но той веднага пристъпи към деловата част с вида на човек, който иска бързо да приключи с не особено приятна задача. „Господин Холдър — заговори той, — осведомиха ме, че не ви е чужда практиката да отпускате парични суми.“ „Фирмата действително се занимава с това, стига обезпечението да е добро“ — отвърнах. „За мен е въпрос на живот и смърт — продължи той — да се сдобия на мига с петдесет хиляди лири. Разбира се, бих могъл да взема десетократно повече от тази нищожна сума от мои приятели, но определено предпочитам да поставя въпроса на делова основа и да го уредя лично. Сигурно разбирате, че в моето положение не е особено разумно човек да се поставя в ролята на длъжник.“ „Може ли да попитам докога ви трябва въпросната сума?“ — попитах. „Очаквам големи постъпления следващия понеделник и тогава със сигурност ще възстановя отпуснатите от вас средства заедно със съответната лихва, която сметнете за редно да поискате. Ала за мен е въпрос на живот и смърт парите да ми бъдат изплатени веднага.“ „Бих бил щастлив да ви отпусна сумата дори от собствения си портфейл без по-нататъшни

приказки — рекох, — ала такъв харч далеч надхвърля скромните ми възможности. От друга страна, щом се налага да го сторя от името на фирмата, то справедливостта спрямо моя съдружник изисква дори във вашия случай да настоявам за известни гаранции, приети в деловите среди.“ „Определено предпочитам да постъпим именно така — рече той и вдигна квадратния калъф от черен марокен, който бе оставил до стола си. — Несъмнено сте чували за берилевата диадема?“ „Едно от най-ценните национални богатства на империята“ — отвърнах аз. „Именно — и той отвори калъфа, а вътре върху мекото розово кадифе лежеше великолепното бижутерско творение, което току-що беше споменал. — Украсена е с трийсет и девет огромни берили, а цената на златния обков е направо неизчислима. Дори по най-ниски оценки стойността на диадемата двойно превишава сумата, която ви поисках. Готов съм да я оставя като обезпечение.“

Поех скъпоценния калъф и с известно объркване отместих поглед от него към именития си клиент. „Нима се съмнявате в стойността ѝ?“ — попита ме той. „Ни най-малко. Съмнявам се само...“ „Дали подобава да ви я оставя ли? Можете да не се безпокоите за това. И насън не би ми хрумнало да го сторя, ако не бях абсолютно сигурен, че до четири дни ще мога да я взема. Въпрос на чиста формалност. Достатъчно ли е обезпечението?“ „Възщедро е.“ „Разбирате, господин Холдър, че ви давам сериозно доказателство за доверието, което храня към вас въз основа на всичко, което съм чувал за личността ви. Разчитам на вас не само да проявите дискретност и да се въздържате от каквото и да било разгласяване на въпроса, но и преди всичко да опазите диадемата с възможно най-голяма бдителност, защото е излишно да ви казвам какъв огромен публичен скандал ще се разрази, ако с нея се случи нещо. И най-малката повреда ще бъде почти толкова голямо зло, колкото ако изобщо изчезне, тъй като на света не съществуват други берили, достойни да се мерят с тези, и ще бъде невъзможно да се заменят. Въпреки това ви я оставям с пълно доверие и лично ще мина да я прибера в понеделник сутринта.“

Тъй като виждах, че клиентът ми е нетърпелив да си тръгне, не казах нищо повече. Повиках касиера и му наредих да отброи петдесет банкноти по хиляда лири. Когато обаче отново останах сам със скъпоценния калъф на масичката пред мен, не можех да не се замисля с някакво лошо предчувствие за огромната отговорност, стоварила се

на плещите ми. Тъй като диадемата беше национално богатство, не можеше да има никакво съмнение какъв ужасяващ скандал щеше да последва, сполетеше ли я някакво нещастие. Вече съжалявах, че изобщо се бях съгласил да поема такава бременост. Тъй или инак, вече беше късно да променям решението си, затова я заключих в личната си каса и отново се върнах към работата си. Когато се свечери, почувствах, че ще бъде необмислено да оставя такава скъпоценна вещ в кантората. Банкови каси са били обирани неведнъж, защо да не се случи и с мен? А ако действително станеше така, в какво ужасно положение щях да изпадна! Затова реших през следващите няколко дни всеки път да нося калъфа с мен от кантората до дома си и обратно, така че нито за миг да не се разделям с него. В изпълнение на този замисъл повиках фаятон и се прибрах в къщата си в Стратъм, вземайки диадемата със себе си. Задишах свободно едва след като я качих горе и я заключих в писалището в тоалетната ми стаичка. Сега няколко думи за домакинството ми, господин Холмс, тъй като искам да си представите всичко възможно най-пълно и точно. Конярят и прислужникът ми не спят в къщата, така че можем изобщо да не ги броим. Имам три прислужнички, които работят за мен от години и чиято абсолютна преданост е извън всякакво съмнение. Четвъртата — Люси Пар, втората прислужничка на масата — е на служба при мен само от няколко месеца, но постъпи с отлични препоръки и до момента напълно ме удовлетворява. Много красиво момиче е и веднага привлече почитатели, които се навъртат край къщата. Това е единственият ѝ недостатък, който намираме в нея, но сме убедени, че във всяко едно отношение е свършено почтено момиче. Толкова за прислугата. Самото ми семейство е толкова малобройно, че описанието му няма да ми отнеме много време. Вдовец съм и имам един-единствен син — Артър. Той ме разочарова, господин Холмс, разочарова ме най-прискърбно. Не се съмнявам, че вината е моя. Казват, че съм го разглезил. И най-вероятно е така. Когато жена ми почина, разбрах, че само той ми е останал, и му посветих цялата си любов. Не можех да понеса усмивката да помръкне на лицето му дори за миг. Никога нищо не съм му отказвал. Може би и за двама ни щеше да е по-добре да се бях държал малко по-строго с него, но съм му мислел само доброто.

Естествено, възнамерявах синът ми да ме наследи в банката, но той не показва делови наклонности. Беше необуздан, своенравен и, да ви кажа самата истина, не можех да му гласувам доверие да борави с големи суми. Като юноша стана член на един аристократичен клуб, където очарователните му маниери скоро го превърнаха в близък приятел на доста хора с бездънни кесии и скъпи навици. Пристрасти се към картите и взе да пилее пари по конни надбягвания, докато не започна непрекъснато да идва при мен и да ме умолява да увелича издръжката му, за да покрие дълговете си. Неведнъж прави опит да се откъсне от опасната компания, с която се беше сдружил, но всеки път влиянието на приятеля му сър Джордж Бърнуел се оказваше достатъчно силно да го придърпа обратно. Всъщност не се учудвах особено, че човек като сър Джордж Бърнуел е придобил такова влияние над него, защото синът ми често го е водил къщи и лично съм се убедил, че едва устоявам на завладяващите му маниери. Той е по-възрастен от Артър, светски лъв до мозъка на костите, навсякъде е бил, всичко е видял — изобщо бляскав разказвач и изключително красив мъж. Ала като се замисля хладнокръвно за него, далеч от обаятелното му присъствие, убеден съм от циничните му приказки и погледа, който съм улавял в очите му, че е човек, на когото не бива да се вярва особено. Така мисля, а същото мисли и моята малка Мери с женската си проникателност за човешкия характер. Само нея остава да ви опиша. Тя е моя племенница, но когато преди пет години брат ми почина, я осинових и оттогава я гледам като моя дъщеря. Мери е направо слънчев лъч в дома ми — мила, любвеобилна и прелестна, великолепна икономка и домакиня, същевременно нежна, тиха и внимателна като истинска жена. Тя е дясната ми ръка. Направо не знам какво щях да правя без нея. Само в едно отношение винаги се е противопоставяла на желанията ми. Моето момче на два пъти я моли да се омъжи за него, защото всеотдайно я обича, но тя все му отказваше. Струва ми се, че ако изобщо някой можеше да го вкара в правия път, единствено на нея ѝ беше по силите, и този брак можеше да промени целия му живот, ала, уви! — вече е твърде късно, непоправимо късно!

Сега вече познавате хората, които живеят под моя покрив, господин Холмс, затова ще продължа злостастния си разказ. Когато снощи след вечеря се оттеглихме за кафе в дневната, разказах на Артър

и Мери за случилото се през деня и за безценното съкровище, попаднало под нашия покрив, пропускайки единствено името на клиента. Сигурен съм, че Люси Пар, която поднесе кафето, вече бе излязла от стаята, но не мога да се закълна, че вратата е била затворена. Мери и Артър много се заинтригуваха и поискаха да видят прочутата диадема, но аз реших, че е по-добре да не я пипаме. „Къде си я сложил?“ — попита Артър. „В личното ми писалище.“ „Е, силно се надявам, че няма да оберат къщата тази нощ“ — рече той. „Заклучил съм го“ — отвърнах. „Ами, това писалище ще го отвори всеки стар ключ. Като момче и аз самият съм го правил с ключа от шкафа на тавана.“ Той често говореше какво ли не, така че не обърнах особено внимание на думите му. Ала по-късно той ме последва в стаята с много сериозно лице. „Виж, татко — започна, забил очи в земята, — можеш ли да ми дадеш двеста лири?“ „Не, не мога! — отговорих рязко. — Винаги съм бил прекалено щедър с теб по отношение на парите.“ „Винаги си бил много добър — продължи той, — но задължително трябва да намеря тези пари, иначе никога вече няма да мога да се покажа в клуба.“ „Толкова по-добре!“ — викнах. „Да, но нали не искаш да го напусна обезчестен — каза той. — Няма да мога да понеса такъв позор. Трябва задължително да събера парите, а ако ти не ми ги дадеш, ще се наложи да потърся друг начин.“ Бях страшно ядосан, защото този месец за трети път ме молеше за пари. „Няма да получиш нито фартинг от мен!“ — извиках, а той се поклонил и излезе от стаята, без да продума. Когато си отиде, отключих писалището, убедих се, че съкровището ми е непокътнато, и отново го заключих. После тръгнах да проверя дали навсякъде в къщата е затворено — задължение, което обикновено оставям на Мери, но реших, че тази вечер е по-добре сам да направя обиколката. Докато слизах по стълбите, заварих Мери до страничния прозорец в антрето, а като се приближих, тя затвори и го залости. „Кажки, татко — попита тя и ми се стори леко разтревожена, — ти ли пусна Люси навън тази вечер?“ „Не, няма такава неща.“ „Тъкмо се прибра през задния вход. Не се и съмнявам, че е излязла само до страничната порта да се види с някой, но надали е безопасно и си мисля, че на това трябва да се сложи край.“ „Непременно говори с нея сутринта — или може би аз да го сторя, ако предпочиташ. Сигурна ли си, че навсякъде е залостено?“ „Да, татко, сигурна съм.“ Старая се да ви разкажа всичко, което може

да има някакво отношение към случая, господин Холмс, но моля, питайте за всяко обстоятелство, останало не докрай изяснено.

— Напротив, изложението ви е изключително ясно.

— Сега стигам до онази част от историята, където особено бих искал да е ясно. Не спя много дълбоко, а неспокойните ми мисли несъмнено са изострили това ми състояние повече от обикновено. Така че някъде към два часа се събудих от някакъв звук в къщата. Той затихна още преди да се бях разсънил напълно, ала аз останах с впечатлението, че сякаш някъде внимателно се затваря прозорец. Лежах, напрегнал слух до краен предел. Изведнъж за мой ужас съвсем отчетливо долових тихи стъпки в съседната стая. Измъкнах се от леглото, целият разтреперан от страх, и надзърнах зад ръба на вратата към тоалетната ми стаичка. „Артър! — изкрещях. — Негодник такъв! Крадец! Как смееш да докосваш диадемата?“ Газената лампа светеше наполовина, както я бях оставил, и нещастното ми момче, само по риза и панталон, стоеше точно до нея с диадемата в ръце. Като че ли я извиваше или огъваше с всичка сила. Когато чу вика ми, я изпусна и се обърна към мен, блед като мъртвец. Грабнах диадемата и я огледах. Едно от златните връхчета, украсено с три берила, липсваше. „Мерзавец! — развиках се, не на себе си от ярост. — Унищожил си я! Опозорил си ме завинаги! Къде са скъпоценностите, които си откраднал?“ „Откраднал?“ — извика той. „Да, откраднал, долен крадец такъв!“ — изревах и го разтърсих за рамото. „Нищо не липсва. Не е възможно да липсва“ — каза той. „Липсват цели три камъка. И ти отлично знаеш къде са. Нима освен крадец трябва да те нарека и лъжец? Не те ли видях със собствените си очи как се опитваш да откъснеш още едно парче?“ „Нарече ме какъв ли не, достатъчно — рече той. — Няма да търпя повече. Няма да кажа нито дума по този въпрос, щом си решил да ме обиждаш. Утре сутринта напускам този дом и сам ще се оправям по широкия бял свят.“ „Ще го напуснеш заедно с полицията! — викнах аз, полуобезумял от скръб и ярост. — Ще ги накарам да разровят всичко до дъно!“ „Няма да научиш нищо от мен — отвърна той със страст, каквато не бях и подозирал у него. — Щом си решил да викаш полицията, нека полицията сама открие каквото може.“ По това време вече цялата къща беше накрак, защото в гнева си бях повишил глас. Първа в стаята се втурна Мери. Щом зърна диадемата и лицето на Артър, отгатна всичко и с вик се строполи

безчувствена на пода. Изпратих прислужничката да повика полицията и веднага поверих разследването в техни ръце. Когато инспекторът и един пристав влязоха в къщата, Артър, стоял дотогава смръщен и със скръстени ръце, ме попита дали наистина възнамерявам да го обвиня в кражба. Отговорих, че става дума не за личен, а за обществен въпрос, защото опропастената диадема е държавна собственост. Бях твърдо решен за всичко думата да има законът. „Поне не им позволявай да ме арестуват веднага — каза той. — Ще бъде колкото в твоя, толкова и в моя полза да изляза навън за пет минути.“ „За да се измъкнеш, нали, или може би да укриеш откраднатото!“ — отвърнах. А после, осъзнавайки в какво страшно положение бях изпаднал, започнах да го умолявам да си спомни, че на карта е заложена не само моята чест, но и честта на човек, далеч по-високопоставен от мен; и че действията му заплашват да предизвикат скандал, който ще разтърси цялата нация. Би могъл да предотврати всичко това, ако склони да ми каже какво е направил с трите липсващи камъка. „Поне се дръж като мъж — му казах. — Заловен си на местопрестъплението и никакво признание не може да стори вината ти по-отвратителна. Достатъчно е да поправиш нещата, доколкото е във властта ти да ни кажеш къде са берилите, тогава всичко ще бъде простено и забравено.“ „Запази опрощението си за онези, които имат нужда от него“ — отвърна той и презрително ми обърна гръб. Явно дотолкова бе закоравял, че не можеха да го трогнат никакви мои думи. Оставаше един-единствен начин. Извиках инспектора и го предадох на правосъдието. Незабавно претърсихме всичко — не само него самия, но и стаята му, а също всяка педя от къщата, където би могъл да скрие скъпоценните камъни. Не открихме нито следа от тях, а окаяникът така и не пожела да проговори въпреки всевъзможните ни увещания и заплахи. Тази сутрин го преместиха в затворническата килия, а след като преминах през всички полицейски формалности, побързах да ви посетя, умолявайки ви да впрегнете способностите си, за да разплетете тази история. От полицията открито признаха, че за момента не могат да направят нищо повече. Можете да си позволите всякакви разходи, каквито сметнете за необходими. Вече съм обявил и награда от хиляда лири. Милостиви Боже, какво ще правя! Само за една нощ загубих честта си, скъпоценностите и сина си. Какво ще правя, какво!

И долепил ръце до главата си, господин Холдър започна да се люлее напред-назад, мрънкайки като дете, чиято скръб не могат да изразят вече никакви думи.

Известно време Шерлок Холмс не продума, сбърчил вежди и приковал очи в огъня.

— Посещават ли ви много хора? — попита той.

— Не, никой освен съдружника ми със семейството си и от време на време някой приятел на Артър. Напоследък сър Джордж Бърнуел ни гостува веднъж-два пъти. За друг не се сещам.

— А излизате ли често в обществото?

— Артър излиза. Ние с Мери си седим у дома. И двамата не сме много по светския живот.

— Доста необичайно за младо момиче.

— Тя си е тиха по природа. А и вече не е толкова млада. На двайсет и четири години е.

— От това, което казахте, разбирам, че случилото се е било тежък удар и за нея.

— Направо ужасен! Тя е дори по-разстроена и от мен.

— Но и двамата не храните съмнения, че виновникът е именно синът ви?

— Нима е възможно, нали аз самият го видях да държи диадемата в ръцете си.

— Трудно бих приел това за решаващо доказателство. Беше ли повредена останалата част от диадемата?

— Да, беше изкривена.

— Не ви ли е хрумвало, че синът ви се е опитвал да я изправи?

— Да ви благослови Господ! Стараете се, доколкото можете, заради него, а и заради мен. Но задачата ви е прекалено тежка. Какво изобщо е търсел там? Ако намерението му е било толкова невинно, защо не го каже?

— Именно. А ако е виновен, защо не измисли някоя лъжа? Мълчанието му, струва ми се, накланя везните и в двете посоки. Определено има няколко забележителни момента в този случай. Какво смята полицията за шума, който ви е събудил?

— Смятат, че може би Артър го е причинил, когато е затварял вратата на спалнята си.

— Крайно вероятно наистина! Сякаш човек, замислил престъпление, ще затръшне вратата на стаята си, за да разбуди цялата къща. А какво казват за изчезналите камъни?

— Все още почукват по подовете и претърсват мебелите с надеждата да ги открият.

— Хрумна ли им да потърсят извън къщата?

— Да, проявиха изключителна енергичност. Претърсиха цялата градина до милиметър.

— Хайде сега, уважаеми господине — рече Холмс, — не е ли вече очевидно, че цялата тази работа отива далеч по-дълбоко, отколкото вие или полицията сте били склонни първоначално да допуснете? За вас случаят изглежда прост; на мен ми се струва крайно заплетен. Помислете за миг какво предполага вашата теория. Според вас синът ви става от леглото си, спуска се с огромен риск до тоалетната ви стаичка, отваря писалището ви, изважда диадемата, отчупва една мъничка част, за което напруга цялата си сила, отива някъде другаде, скрива само три камъка от трийсет и деветте, и то така умело, че никой не може да ги намери, а после с останалите трийсет и шест се връща в тоалетната ви стаичка, където се излага на огромна опасност да бъде разкрит. Питам ви сега, логично ли ви звучи подобна теория?

— Ала с какво друго разполагаме? — провикна се bankerът с отчаян жест. — Ако мотивите му са били невинни, защо не ги обясни?

— Именно това трябва да разберем — отвърна Холмс, — затова, ако позволите, господин Холдър, ще отидем заедно в Стратъм и ще отделим един час да огледаме подробностите по-отблизо.

Приятелят ми настоя да ги придружа в експедицията, което и без това копнеех да сторя, тъй като любопитството и съчувствието ми бяха възбудени докрай от историята, която чухме. Признавам, че за мен вината на bankerския син изглеждаше също толкова очевидна, колкото и за клетия баща, ала хранех такава вяра в преценката на Холмс, че чувствах с цялото си сърце — докато приетото обяснение не го задоволяваше, имаше основания за надежда. През целия път на юг към предградията Холмс почти не продума, а просто седеше, обронил брадичка на гърдите си и нахлупил шапката си ниско над очите, потънал в дълбоки размишления. Клиентът ни сякаш бе почерпал свежи сили от тънкия лъч надежда, който му бяха подали, и дори

подхвана с мен накъсан разговор за професионалните си дела. Кратко пътешествие с влака и още по-кратка разходка пеша ни изведоха пред Феърбанкс — скромното обиталище на големия финансист.

Феърбанкс бе голяма квадратна къща от бял камък, разположена малко навътре от пътя. Входа препречваха две високи железни порти, зад които се виждаха широка алея за екипажи и покрита със сняг морава. Отдясно ниски шубраци извеждаха на тясна пътека между два спретнати плета, свързващи пътя и вратата на кухнята — входа за доставчиците. Отляво една алея водеше към конюшните, без да е всъщност част от имението, тъй като беше общински път, макар и слабо използван. Холмс ни остави пред вратата и бавно обиколи къщата, като мина първо покрай фасадата, продължи по пътеката за доставчиците, а после през градината отзад излезе на алеята към конюшните. Толкова се забави, че двамата с господин Холдър влязохме в дневната и зачакахме пред камината да се върне. Седяхме така в мълчание, когато вратата се отвори и в стаята влезе млада жена. Беше доста над средния ръст, стройна, с тъмна коса и тъмни очи, които изглеждаха още по-тъмни на фона на съвършено бледото ѝ лице. Струва ми се, че не бях виждал жена с такава мъртвешка бледност. В устните ѝ също не бе останала капка кръв, но очите ѝ бяха зачервени от плач. Когато се плъзна в стаята, скръбта ѝ ме порази — много по-дълбока, отколкото при банкера сутринта, при това още по-учудваща при нея, тъй като очевидно беше жена със силен характер и огромни способности да се владее. Сякаш без да забелязва присъствието ми, тя се насочи към чичо си и го погали по косата с ласкавата си женствена ръка.

— Вече си се разпоредил да освободят Артър, нали, татко? — попита тя.

— Не, момичето ми, работата трябва да се изясни до дъно.

— Но аз съм толкова сигурна, че е невинен. Нали знаеш какво нещо е женската интуиция. Просто знам, че не е сторил нищо лошо, и после ще съжаляваш, че си се държал така сурово с него.

— Но защо мълчи, ако е невинен?

— Кой знае? Може би защото се гневи, че го подозираш.

— Как да не го подозирам, като сам го видях с диадемата в ръце?

— Сигурно я е взел само за да я разгледа. Моля те, моля те, повярвай ми, че е невинен. Откажи се от всичко това и не го

споменавай повече. Толкова е ужасно, само като си помисля, че скъпият ни Артър е в затвора!

— Няма да се откажа, докато камъните не се намерят, Мери, за нищо на света! Привързаността ти към Артър те заслепява за ужасните последици, които ще сполетят самия мен. Вместо да потулвам цялата работа, дори доведох един господин от Лондон, за да проучи всичко още по-задълбочено.

— Този господин ли? — попита тя и се извърна към мен.

— Не, неговия приятел. Пожела да го оставим сам. В момента е на алеята към конюшните.

— Алеята към конюшните? — и тя учудено повдигна тъмните си вежди. — Какво ли се надява да открие там! А, ето го и него, предполагам. Вярвам, господине, ще съумееете да докажете онова, което, убедена съм, е самата истина — а именно че братовчед ми Артър няма нищо общо с това престъпление.

— Напълно споделям мнението ви и заедно с вас вярвам, че ще успеем да го докажем — отговори Холмс и се дръпна към постелката пред вратата, за да изтърси снега от обувките си. — Предполагам, имам честта да разговарям с госпожица Мери Холдър. Мога ли да ви задам няколко въпроса?

— Дори ви моля да го сторите, господине, особено ако това ще помогне за изясняването на тази ужасна история.

— Вие самата нищо ли не чухте снощи?

— Нищо, докато чичо ми не се развика. Тогава вече чух и веднага слязох долу.

— Вечерта сте затворили вратите и прозорците. Всички прозорци ли затворихте?

— Да.

— Тази сутрин всички ли бяха залостени?

— Да.

— Една от прислужничките ви си има някакъв хубавец, нали? Струва ми се, предната вечер сте отбелязали пред чичо си, че е излизала да се види с него?

— Да. Тъкмо тя поднасяше кафето в дневната и може да е чула, когато чичо ми каза за диадемата.

— Разбирам. Намекват, че може да е излязла да го съобщи на своя хубавец и че може двамата да са замислили обира.

— Каква е обаче ползата от тези мъгляви теории — нетърпеливо се провикна банкерът, — като ви казвам, че със собствените си очи видях Артър да държи диадемата?

— Имайте малко търпение, господин Холдър. Непременно ще се върнем и на това. А сега за момичето, госпожице Холдър. Предполагам, че сте я видели да се прибира през кухненската врата, нали?

— Да. Когато отидох да проверя дали вратата е залостена за през нощта, я срещнах, докато се вмъкваше вътре. В сумрака видях и мъжа.

— Познавате ли го?

— Да, познавам го, зарзаватчията, който ни носи зеленчуци. Казва се Франсис Проспър.

— Стоеше — продължи Холмс — вляво от вратата, тоест малко по-нагоре по пътеката от мястото, където се пада входът към кухнята, нали?

— Да, така беше.

— И има дървен крак?

В изразителните черни очи на младата жена проблесна нещо като страх.

— Боже, та вие сте същински магьосник — рече тя. — Откъде знаете?

И се усмихна, но по острото напрегнато лице на Холмс не зърна ответна усмивка.

— А сега ще се радвам да се кача на горния етаж — каза той. — Вероятно по-късно отново ще пожелаея да обиколя къщата отвън. Може би е най-добре да огледам първо долните прозорци, преди да преминем нагоре.

И той чевръсто обходи прозорците един след друг, като поспря само пред големия прозорец на антрето към алеята за конюшните. Дори го отвори и внимателно изследва перваза с помощта на силната си лупа.

— Да се качим сега горе — рече накрая.

Тоалетната стая на банкера представляваше малко помещение, просто обзаведено със сив килим, огромно писалище и продълговато огледало. Холмс пристъпи първо към писалището и впи поглед в ключалката.

— С кой ключ е било отворено?

— С онзи, който синът ми сам посочи — от шкафа на тавана.

— При вас ли е сега?

— Ето го там, на тоалетната масичка.

Шерлок Холмс го взе и отвори писалището.

— Ключалката не издава нито звук — каза той. — Нищо чудно, че не ви е събудила. В този калъф, предполагам, е диадемата. Хайде да я погледнем.

Той отвори калъфа, извади диадемата и я сложи на масата. Беше великолепно произведение на бижутерското изкуство, а трийсет и шестте берила бяха най-красивите камъни, които някога съм виждал. В единия край диадемата завършваше с огънат нащърбен ръб — там, където е било изтръгнато връхчето с трите скъпоценни камъка.

— А сега, господин Холдър — рече Холмс, — ето това ъгълче тук напълно съответства на другото, което така злощастно е изчезнало. Може ли да ви помоля да го отчупите, ако обичате.

Банкерът се отдръпна ужасен:

— И насън не би ми хрумнало подобно нещо.

— Тогава аз ще опитам — каза Холмс и внезапно огъна връхчето с всички сили, ала напразно. — Леко поддаде, но въпреки че съм изключително силен в пръстите, ще ми трябват часове, докато го счупя. Обикновен човек изобщо няма да успее. А и да бях успял, господин Холдър, какво според вас щеше да се случи? Щеше да се чуе трясък като от пистолетен изстрел. Нима твърдите, че всичко това е станало само на няколко метра от леглото ви, без да чуете нищичко?

— Вече не знам какво да мисля. Тъна в пълен мрак.

— Може би по-нататък нещата ще се прояснят. Какво мислите вие, госпожице Холдър?

— Признавам, че все още споделям объркването на чичо ми.

— Синът ви е бил без обувки или пантофи, когато сте го видели, нали?

— Нямаше друго на него освен панталон и риза.

— Благодаря ви. Определено извадихме необичаен късмет в това разследване и можем да се сърдим единствено на себе си, ако не успеем да изясним нещата. С ваше позволение, господин Холдър, сега ще продължа проучванията си навън.

И Холмс настоя да излезе сам с обяснението, че разни излишни отпечатъци само ще сторят задачата му по-трудна. Нямаше го близо

час, ако не и повече, а накрая се върна с натежали от сняг обувки и неразгадаемо както винаги лице.

— Мисля, че вече видях, каквото имаше да се види, господин Холдър — каза той. — Сега мога да ви служа най-добре, като се прибера у дома.

— Ами камъните, господин Холмс? Къде са камъните?

— Това не мога да ви кажа.

Банкерът закърши ръце:

— Никога вече няма да ги видя! — извика той. — Ами синът ми? Все още ли ми вдъхвате надежда?

— Мнението ми ни най-малко не се е променило.

— Тогава кажете ми, в името Божие, какви тъмни дела са се вършили в дома ми тази нощ?

— Ако утре ме посетите в квартирата ми на улица „Бейкър“ между девет и десет сутринта, ще бъда щастлив да сторя каквото ми е по силите, за да изясня нещата. Да разбирам ли, че ми давате картбланш да действам от ваше име, при условие че успея да възстановя скъпоценните камъни, и не поставяте никакви парични ограничения относно средствата, които може да ми потрябват?

— Бих дал и последния си грош, само и само да върнете камъните.

— Много добре. Междувременно ще продължа с разследването. Довиждане, макар че вероятно преди свечеряване отново ще се наложи да се отбия насам.

За мен беше очевидно, че приятелят ми вече си бе създал становище по случая, въпреки че съвършено не можех да си представя до какви изводи бе стигнал. По обратния път към къщи неколkokратно си позволих да го подпитам по въпроса, но той всеки път се изплъзваше с други теми, докато накрая отчаян се предадох. Когато се прибрахме, още нямаше три часа. Холмс побърза да се скрие в стаята си и само след няколко минути отново се появи пременен като обикновен скитник. С яката, обърната навътре, с лъскавото овехтяло сако, червения шал и износените си ботуши бе идеален представител на въпросната класа.

— Струва ми се, че ще свърши работа — рече той, докато се оглеждаше в огледалото над камината. — Много ми се ще да те взема с мен, Уотсън, но се страхувам, че няма как. Може и да съм попаднал на

следа във връзка с този случай, а може и да гоня вятъра, но скоро ще разбера със сигурност. Надявам се да се върна до няколко часа.

И той отрязва парче говеждо от оставения на бюфета бут, мушна го между две филии хляб и като пхна грубоватата закуска в джоба си, пое на набелязаната експедиция.

Тъкмо бях привършил с чая, когато Холмс се появи, очевидно в отлично настроение, размахвайки стар гумен ботуш. Захвърли го в ъгъла и си наля чаша чай.

— Минавах отгук и спрях, колкото да надникна — рече той. — Веднага продължавам нататък.

— Накъде?

— Към другия край на Устенд. Този път може да ме няма доста по-дълго. Не ме чакай, ако се забавя.

— Как върви?

— Горедолу. Не се оплаквам. Пак се отбих в Стратъм, но не се обадох в къщата. Много симпатичен малък проблем, не бих го пропуснал за нищо на света. Така или иначе, стига съм бърборил, крайно време е да сваля тези неуважителни дрипи и да се завърна към високоуважаемата си персона.

По държането му познавах, че има далеч по-сериозни основания да е доволен, отколкото издаваха думите му. Очите му светеха, по жълтеникавите му страни бе избил дори малко цвят. Втурна се нагоре по стълбите и след малко чух как се затръшва входната врата, което ми подсказа, че отново се е отдал на любимия си лов.

Чаках до полунощ, но от него нямаше и следа, така че накрая се оттеглих в стаята си. Не беше необичайно да не се прибира денонощия наред, тръгнеш ли по гореща следа, затова закъснението му не ме изненада. Не знам в колко часа се беше върнал, но когато сутринта слязох на закуска, заварих го свеж и бодър с чаша кафе в едната ръка и вестник в другата.

— Ще ме извиниш, че започнах без теб, Уотсън — посрещна ме Холмс, — но, надявам се, не си забравил, че имаме доста ранна уговорка с клиента ни тази сутрин.

— Наистина, вече минава девет — отвърнах аз. — Няма да се изненадам, ако е той. Стори ми се, че чух звънец.

Наистина беше нашият приятел финансистът. Настъпилата в него промяна ме потресе, тъй като едрото му широко лице сега бе

хлътнало и сгърчено, а косата му ми се стори най-малко два пъти по-бяла. Влезе изтощен и унил, от което ме заболя дори повече от бурното му появяване предната сутрин. Строполи се във фотьойла, който му подадох.

— Не знам с какво съм заслужил такова тежко изпитание — рече той. — Само преди два дни бях щастлив и процъфтяващ човек без никакви грижи на този свят. Сега съм обречен на самотна и опозорена старост. Втора мъка ме застигна по петите на първата. Племенницата ми Мери ме напусна.

— Напусна ли ви?

— Да. Не е спала в леглото си тази нощ, стаята ѝ беше празна, а на масичката в антрето ми е оставила бележка. Снощи ѝ казах, от мъка, не от гняв, че ако се беше омъжила за сина ми, сега всичко можеше да е иначе. Може би е било необмислено от моя страна да ѝ говоря така. Тъкмо тези мои думи споменава в бележката: „Скъпи ми чичо, чувствам, че ти навлякох беда и че ако бях постъпила другояче, това ужасно нещастие може би никога нямаше да ни сполети. Вече няма да бъда щастлива нито за миг с тази мисъл под твоя покрив, затова чувствам, че трябва да те напусна завинаги. Не се тревожи за бъдещето ми, то е осигурено; и преди всичко не ме търси, защото усилията ти ще бъдат напразни, а и ще ми направиш лоша услуга. В живота или смъртта, твоя вечно любяща племенница Мери.“ Какво иска да каже с тази бележка, господин Холмс? Мислите ли, че намеква за самоубийство?

— Не, не, нищо подобно. Може да се окаже най-доброто разрешение. Вярвам, господин Холдър, че вече се вижда краят на мъките ви.

— О! И това го казвате вие! Чули сте нещо, господин Холмс, нали, научили сте нещо! Къде са камъните?

— Надявам се, не намирате хиляда лири на парче за твърде висока цена?

— Бих платил и по десет.

— Няма да се наложи. Три хиляди ще покрият всичко. А имаше и малка награда, струва ми се. Носите ли си чековата книжка? Ето ви писалка. Най-добре пишете четири хиляди лири.

С изумено лице банкерът попълни искания чек. Холмс отиде до бюрото си, измъкна от вътре малко триъгълно парче злато с три камъка

на него и го хвърли на масата.

Клиентът ни го сграбчи с радостен писък.

— Намерили сте ги! — ахна той. — Аз съм спасен! Спасен съм!

Радостта му бе също толкова страстна, колкото и скръбта му, и той притисна намерените камъни към гърдите си.

— Дължите още нещо, господин Холдър — доста сурово каза Шерлок Холмс.

— Дължа ли! — и той грабна писалката. — Само назовете сумата и ще ви я платя.

— Не, дългът ви не е към мен. Дължите изключително смирено извинение на онзи благороден момък, сина ви, който се е държал в случая така, както бих се гордял да видя собствения си син, случи ли ми се да имам такъв.

— Значи не Артър ги е взел?

— Казах ви го вчера, повтарям го и днес: не е бил той.

— Значи сте сигурен! Тогава веднага да отидем да му кажем, че истината е разкрита.

— Вече е осведомен. След като изясних всичко, проведох разговор с него, а когато разбрах, че няма да ми каже нищо, аз самият му разказах какво се е случило, след което се наложи да признае, че съм прав — и дори допълни онези последни няколко подробности, които все още не си бях изяснил напълно. Новините от тази сутрин обаче може и да го накарат да проговори.

— За Бога, кажете ми тогава каква е тази необичайна загадка!

— Така и ще направя, дори ще ви разкрия как стигнах стъпка по стъпка до истината. Ала позволете първо да ви кажа нещо, което ми е най-трудно да ви съобщя и което ще ви бъде най-трудно да повярвате. Съществувало е особено разбирателство между сър Джордж Бърнуел и вашата племенница Мери. Сега двамата са избягали заедно.

— Моята Мери? Невъзможно!

— За съжаление не е невъзможно, сигурно е. Нито вие, нито синът ви сте познавали истинското лице на този човек, когато сте го допуснали в дома си. Той е един от най-опасните хора в Англия — пропаднал картоиграч, съвършено отчаян негодник, човек без сърце и съвест. Племенницата ви не е и подозирала, че съществуват такива мъже. Когато е чула клетвите му, изричани за стотици други преди нея, се е почувствала поласкана, че единствена е затрогнала сърцето му.

Само дяволът знае какво точно ѝ е казал, ала е станала послушно оръдие в ръцете му и двамата са се срещали почти всяка вечер.

— Не мога да го повярвам, отказвам да повярвам! — извика банкерът с пепеляво лице.

— Тогава ще ви разкажа какво се е случило в дома ви онази нощ. Смятайки, че сте се качили в стаята си, племенницата ви е слязла долу, за да говори с любовника си през прозореца, който гледа към алеята за конюшните. Следите от обувките му са се отпечатали дълбоко в снега, толкова дълго е стоял. Разказала му е за диадемата. Новината е разпалила черната му жажда за злато и племенницата ви се е огънала пред волята му. Не се и съмнявам, че ви е обичала, ала има жени, при които страстта към любовника изпепелява всяка друга обич, и мисля, че племенницата ви е една от тях. Едва е била чула наставленията му, когато ви е видяла да слизате по стълбите, затова бързо е хлопнала прозореца и ви е разказала за похожденията на една от прислужничките ви и нейния хубавец с дървения крак, което си е самата истина. След разговора с вас синът ви Артър си легнал, но не спал добре, защото клубните му дългове не му давали мира. Посред нощ чул тихи стъпки пред вратата си и станал, а като надникнал в коридора, с учудване видял как племенницата ви уверено отминава нататък, за да изчезне в тоалетната ви стаичка. Вкаменен от изненада, момъкът навлякъл някакви дрехи и зачакал в мрака да види какво ще произтече от цялата тази странна работа. Ето че тя скоро излязла от стаичката и на светлината на лампата в коридора синът ви видял, че е взела скъпоценната диадема. След това слязла по стълбите, а той, разтреперан от ужас, се шмугнал зад завесата до вратата ви, откъдето можел да наблюдава какво става долу в антрето. Видял как тайно отворила прозореца, подала диадемата на някого в сумрака навън, а после затворила прозореца и бързо се прибрала в стаята си, минавайки съвсем близо до завесата, зад която той се бил стаил. Докато тя била на сцената, синът ви не можел да предприеме нищо, без да разобличи в ужасно деяние жената, която обичал. Ала в мига, когато тя се скрила в стаята си, осъзнал какво разрушително нещастие ще се стовари върху вас и колко жизненоважно е да се върне диадемата. Хвърлил се надолу по стълбите, както бил бос, отворил прозореца, изскочил навън в снега и се затичал по алеята, където на лунната светлина видял нечий силует. Сър Джордж Бърнуел се опитал да избяга, но Артър го уловил и между

дватамата се завързала борба, като вашият момък теглел единия край на диадемата, а противникът му — другия. В схватката синът ви ударил сър Джордж и му сцепил кожата малко над окото. После нещо изведнъж изпукало и като видял диадемата в ръцете си, синът ви се втурнал обратно към къщата, затворил прозореца, качил се в стаята ви и тъкмо когато установил, че по време на схватката диадемата се била огънала, и се опитвал да я изпъне, на сцената сте се появили вие.

— Нима е възможно? — задъха се bankerът.

— Тогава сте го разгневили, затрупвайки го с обиди точно когато е смятал, че заслужава най-топлата ви благодарност. Не е можел да обясни истинското положение на нещата, без да разобличи жената, която всъщност не е била достойна за неговото снизхождение. Той обаче е избрал да постъпи като рицар и е запазил тайната ѝ.

— Затова е изпищяла и припаднала, когато е зърнала диадемата — извика господин Холдър. — Боже, какъв слепец и глупак съм бил! А той ме помоли да го пусна за пет минути! Милото ми момче, искал е да провери дали липсващото парче не е останало на полесражението. Колко жестоко и несправедливо съм го съдил!

— Когато пристигнах в къщата — продължи Холмс, — веднага огледах много внимателно около нея, за да потърся в снега следи, които биха могли да ми помогнат. Знаех, че не бе валило от предната вечер, а и силният мраз беше запазил отпечатъците. Минах покрай пътеката за доставчиците, но открих, че цялата е изпотъпкана и по нея не може да се различи нищо. Оттатък обаче, точно от другата страна на входа към кухнята, е стояла някаква жена, увлечена в дълъг разговор с мъж, чийто кръгъл отпечатък показваше, че има дървен крак. Успях дори да разбера, че са били обезпокоени, защото жената бързичко е побягнала към вратата, както показваха дълбоките следи от върховете на обувките ѝ и по-леките отпечатъци от петите, докато Дървеният крак е постоял още малко и после си е отишъл. Помислих си, че това сигурно са били прислужничката и нейният хубавец, за които вече ни бяхте разказали, и разследването показва, че съм бил прав. Заобиколих градината, без да открива нищо повече, освен само разхвърляни дири, за които заключих, че са били оставени от полицията; ала когато излязох на алеята за конюшните, открих изписана в снега пред очите ми изключително дълга и заплетена история. Виждаше се следа в двете посоки, оставена от човек с ботуши, както и втора двойна следа, която

за огромно мое удоволствие принадлежеше на босоног младеж. От онова, което ми бяхте разказали, мигом се убедих, че втората следа е била оставена от сина ви. Първият мъж и двата пъти е вървял спокойно, докато вторият пъргаво е тичал и понеже стъпките му на места закриваха отпечатъка от ботушите, беше очевидно, че е минал след тях. Установих, че следите водят до прозореца на антрето, където Ботушите са изпотъпкали целия сняг, докато са чакали. После се върнах до другия край на следата, на стотина метра надолу по алеята. Видях къде Ботушите са се обърнали назад, къде снегът е изгазен, сякаш там се е водила борба, а накрая зърнах и няколко капки кръв, паднали колкото да ми покажат, че не греша. После Ботушите са избягали по алеята и второ кърваво петънце издаваше, че е бил ранен именно техният собственик. Той е стигнал до големия път в края на алеята, ала там снегът вече е разчистен, така че следата свършваше. Като влязох в къщата, огледах обаче, както си спомняте, перваза и рамката на прозореца в антрето с лупата и веднага установих, че някой е минавал оттам. Успях да различа очертанията на мокро стъпало. Вече започвах да си създавам представа, какво точно се бе случило. Някакъв мъж е чакал пред прозореца, а някой отвътре му е подал скъпоценните камъни; вашият син е станал свидетел на деянието, хвърлил се е да преследва крадеца, двамата са се сбили, всеки е дърпал диадемата към себе си и с общи усилия са успели да я повредят така, както нито от един от двамата не би могъл да го стори сам. После синът ви се е върнал у дома с трофея, ала част от него е била останала в ръцете на противника му. Дотук всичко ми беше ясно. Въпросът следователно беше кой е бил този човек и кой точно му е подал диадемата през прозореца? Моя стара максима е, че като изключиш невъзможното, онова, което остава, е истината, колкото и невероятна да изглежда. Знаех, че не вие сте подали диадемата, следователно оставаха племенницата ви и прислужничките. Ако бяха прислужничките обаче, защо синът ви ще допусне да бъде обвинен заради тях? Не виждах никаква разумна причина. Тъй като обаче е бил влюбен в племенницата ви, разполагахме с отлично обяснение, защо пази тайната ѝ — още повече тайна, толкова позорна. А когато си спомних, че сте я заварили на прозореца и че е припаднала, когато отново е видяла диадемата, догадките ми прераснаха в сигурност. Кой обаче би могъл да бъде нейният съучастник? Очевидно любовник, защото кой

друг би могъл да натези повече пред обичта и благодарността, която несъмнено е изпитвала към вас? Знаех, че не излизате често и че кръгът на приятелите ви е силно ограничен. Сред тях обаче беше сър Джордж Бърнуел. И преди бях чувал за лошата му слава с жените. Сигурно тъкмо той е носил ботушите, следователно в него бяха и липсващите камъни. Макар да е знаел, че Артър го е разкрил, основателно се е ласкаел, че е в пълна безопасност, защото момъкът не е можел да изрече и дума, без да злепостави собственото си семейство. Е, и собственият ви здрав разум ще ви подсказва какви мерки предприех по-нататък. Навестих дома на сър Джордж предрешен като скитник и успях да се сприятеля с камериера му, от когото разбрах, че господарят му си е ударил главата предната вечер, а накрая срещу шест шилинга спечелих пълна увереност в теорията си, сдобивайки се с чифт изхвърлени ботуши. Отпътувах с тях до Стратъм и установих, че идеално съвпадат с оставените там следи.

— Снощи действително забелязах някакъв дрипав бродяга на алеята — рече господин Холдър.

— Именно. Аз съм бил. Разбрах, че съм пипнал моя човек, прибрах се вкъщи и се преоблякох. Оттам насетне ми предстоеше да изиграя доста деликатна роля, тъй като разбирах, че не бива да се стига до съдебно преследване, за да се избегне скандалът, а знаех, че толкова изпечен негодник лесно ще усети, че ръцете ни са вързани. Отидох да се разбера с него. Първоначално, разбира се, той отричаше всичко. Ала когато му разказах цялата история до най-дребната подробност, се опита да буйства и свали една нагайка от стената. Аз обаче знаех с кого си имам работа, затова долепих пистолет до главата му, преди да успее да замахне. Тогава вече взе да се държи по-разумно. Казах му, че ще му платим за камъните, останали у него — и то по хиляда лири на парче. Кое то за пръв път пробуди искреното му съжаление. „Мътните го взели! — възкликна той. — А аз ги харизах и трите за шестстотин!“ Скоро успях да взема адреса на човека, който ги беше получил, срещу обещание, че няма да бъде повдигнато никакво обвинение. После се отправих при другия господин и след големи пазарлъци най-сетне се сдобих с камъните срещу хиляда лири парчето. След това посетих сина ви, казах му, че всичко е наред, и накрая се прибрах в леглото си в два часа след полунощ подир цял ден тежък труд, ако мога така да го нарека.

— Ден, спасил Англия от огромен публичен скандал — заяви банкерът и се изправи. — Господине, не намирам думи да изразя благодарността си, но след онова, което сторихте, ще видите, че не съм някой неблагодарник. Способностите ви действително надминаха всичко, което съм чувал да се говори за вас. А сега ще побързам да се извиня на милото ми момче за неправдите, които му причиних. Колкото до горката Мери, онова, което ми разказахте, ме прониза право в сърцето. Дори вашите способности не могат да ме осведомят къде ли е тя сега.

— Струва ми се, спокойно можем да твърдим — отвърна Холмс, — че е там, където е сър Джордж Бърнуел. Също толкова сигурно е, че каквито и да са греховете ѝ, скоро ще бъдат подобаващо наказани.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.